УДК 364.63-053.6

Куценко І.І. *здобувач третього рівня вищої освіти (доктор філософії)*
1-го року навчання спеціальності «Соціальна робота (Соціально-психологічна реабілітація)
Науковий керівник: Осадченко І.І., *доктор педагогічних наук, професор*
Національний університет біоресрів і природокористування України
(м.Київ, Україна)

ВПЛИВ СТРЕСУ НА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ В УМОВАХ ВІЙНИ

Розпочинаючи із 24 лютого 2022 р., коли було розпочато широкомасштабне вторгнення на територію України, українське суспільство зазнало кардинальних змін. Війна охопила всі аспекти життя громадян, спричинивши глибокі соціальні, економічні та психологічні зміни. Особливо чутливо на ці події відреагували представники молодшого покоління, зокрема здобувачі вищої освіти, які зіткнулися з невизначеністю, страхом, втратами, вимушеним переміщенням, порушенням навчального процесу та постійною психологічною напругою. У таких умовах стрес стає постійним супутником студентської молоді, негативно впливаючи на їхню мотивацію, академічну успішність, емоційний стан і загальну якість життя. Саме тому вивчення впливу стресу на студентську молодь є важливим кроком до розуміння масштабів проблеми та створення ефективної системи соціально-психологічної підтримки молоді в умовах війни.

Навчання завжди пов’язано зі стресом, а війна додатково провокує низку гострих психоемоційних станів, таких як: постійне відчуття небезпеки, втрата житла, близьких, звичного середовища, вимушена міграція, зміни у форматі навчання, проблеми зі зв’язком та технікою, економічна нестабільність тощо. Усі ці чинники є потужними стресорами. Особливо важким виявляється саме

хронічний стрес, адже він впливає на когнітивну діяльність, емоційну стабільність та загальний стан психічного здоров'я молоді. У дослідженнях Н. Жигайло, Т. Шолубко [1] наголошується, що під час емпіричного дослідження за участю 199 здобувачів вищої освіти, у більш ніж половини опитуваних із початком війни змінилося ставлення до навчання, а 42 % відчувають проблеми з пам'яттю, зниження рівня уваги та зниження швидкості розумових процесів.

Окрім психофізіологічних проявів стресу, що включають негативні думки, погіршення пам'яті, зниження концентрації уваги, тривожність, апатію, дратівливість, нерідко спостерігаються соматичні порушення. Як зазначає Н. Савелюк [2], болі в різних ділянках тіла, головні болі та підвищена стомлюваність стали притаманними понад половині опитаних здобувачів освіти. На поведінковому рівні можуть виникати низька продуктивність діяльності, зниження апатиту або переїдання, хронічна нестача часу, порушення сну та безсоння. Студенти, які перебувають у стані хронічного дистресу, не лише погано засвоюють навчальний матеріал, а й втрачають інтерес до здобуття освіти взагалі.

На сучасному етапі надзвичайно важливим є розроблення та впровадження в українських ЗВО системи соціально-психологічної підтримки студентів. Йдеться як про надання індивідуальної допомоги, так і про проведення тренінгів, лекцій із психоемоційного саморегулювання, організацію простору довіри в академічному середовищі. Не менш важливою є інтеграція тем психічного здоров'я в навчальні курси, що дозволяє формувати в молоді навички адаптації та психологічної стійкості. Важливим завданням є формування стресостійкості – здатності особистості долати складні обставини без суттєвих втрат для психічного здоров'я. У працях Н. Жигайло, Т. Шолубко [1] та К. Кривошей [3] описані методики розвитку такої стійкості, що можуть бути адаптовані для студентської аудиторії в умовах війни.

Отже, загалом стрес у здобувачів вищої освіти в умовах війни є складним і багатофакторним явищем. Він загрожує не лише академічному успіху, а й психічному здоров'ю та соціальній адаптації молоді. З огляду на це, надзвичайно важливим є подальше дослідження цієї проблематики та впровадження превентивних заходів на інституційному рівні.

Список використаних джерел:

1. Жигайло Н., Шолубка Т. Формування психологічної стійкості студентів ЗВО під час війни. *Вісник Львівського університету. Серія «Психологічні науки».* 2022. Вип. 14. С. 3–14. DOI : https://doi.org/10.30970/PS.2022.14.1

2. Савелюк Н. М. Переживання стресу в умовах війни: досвід українського студентства. *Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць РДГУ.* 2022. Вип. 18. С. 141–152. DOI : https://doi.org/10.35619/praprv.v1i18.282

3. Кривошей К. Ю. Вплив стресу на здобувачів вищої освіти в умовах військового конфлікту. *Інноваційна педагогіка.* 2024. № 73. С. 57–63 DOI : https://ekhnuir.karazin.ua/items/5d1cc9ee-1222-45b4-8598-72b9f634d78e/full

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025